

Časopis pro pěstování matematiky

Václav Medek

Prof. RNDr. Cyril Palaj 60-ročný

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 97 (1972), No. 3, 339--340

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/108671>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1972

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY

PROF. RNDR. CYRIL PALAJ 60-ROČNÝ

VÁCLAV MEDEK, Bratislava

Dňa 24. augusta t. r. sa dožíva 60 rokov Prof. RNDr. CYRIL PALAJ, vedúci I. Katedry matematiky Prírodovedeckej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a ako externista vedie aj Katedru matematiky a deskriptívnej geometrie Drevárskej fakulty Vysoké školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene.

Narodil sa v Novej Bani v maloroľníckej rodine. Po stredoškolských štúdiach v Leviciach a Kláštore pod Znievom v časoch hospodárskej krízy dostal miesto výpomocného učiteľa na Obecnej ľudovej škole v Plavých Vozokanoch. Tak sa dostal na učiteľsku dráhu a preto si postupne zvyšoval kvalifikáciu v tomto smere. Maturoval na Učiteľskom ústave v Banskej Bystrici a napokon externe vyštudoval aj Prírodovedeckú fakultu UK v Bratislave, ktorú absolvoval v r. 1942. Hodnosť doktora prírodných vied mu udelila Karlova univerzita v Prahe v r. 1952. Profesorom pre matematiku bol menovaný 1. 8. 1965. Na vysokých školách pôsobí od r. 1951, najmä na VŠLD vo Zvolene a UPJŠ v Košiciach.

Počas svojej 40 ročnej učiteľskej dráhy na všetkých stupňoch škôl získal vynikajúce pedagogické schopnosti, ktoré uplatňuje teraz na prednáškach pre študentov univerzity v Košiciach i techniky vo Zvolene. Študenti ho majú radi pre vysokú kvalitu jeho prednášok, ale najmä pre jeho ľudský prístup k nim. Svoj vzťah k študentom preukázal aj tým, že neváhal venovať mnoho času vypracovaniu rôznych skript a dočasných vysokoškolských učebníc.

Hlavným oborom vedeckej činnosti Prof. Palaja je klasická algebraická geometria a lineárna algebra. O vedeckých prácach Prof. Palaja možno povedať, že prinášajú obsahove i metodicky nové výsledky pripúšťajúce ďalší rozvoj. Najmä treba oceniť jeho prínos v teórii priestorových matíc a ich geometrických aplikácií. V tomto smere išiel vlastnými cestami a ukázal, že teória priestorových matíc pripúšťa cenné aplikácie najmä pri vyšetrovaní algebraických útvarov vyšších stupňov, na geometrické príbuznosti a iné matematické disciplíny.

Prof. Palaj vedie dlhé roky seminár z algebraickej geometrie a príbuzných disciplín. Prebúdza tak medzi svojimi mladšími spolupracovníkmi záujem o algebraickú geometriu a dáva im témy pre vedeckú prácu. Pod jeho vedením dosiahli niekoľkí aspiranti hodnosť kandidáta vied. Predniesol celý rad prednášok doma i v zahraničí

o výsledkoch svojej vedeckej práce. Osobitne si treba ceníť jeho, možno tak povedať, osvetovú činnosť medzi učiteľmi ZDŠ a SVŠ na Slovensku. Prednášal takmer na všetkých školeniach poriadaných pre tento účel a svojimi širokými známosťami docielil bohatú účasť kvalitných prednášateľov z celej republiky, takže zabezpečil vždy vysokú úroveň týchto školení.

Mnoho úsilia a času venoval budovaniu a vedeniu jemu zverených katedier. Nikdy sa neodťahoval ani od iných funkcií na školách a bol poverovaný vážnymi úlohami. Všetky úlohy vždy zodpovedne splnil a tak je medzi spolupracovníkmi veľmi vážený.

Nevyhýbal sa ani verejnej činnosti. Širokú činnosť vyvíjal ako funkcionár Krajského výboru Socialistickej akadémie. No, najviac si vážime jeho činnosť v JČSMF. Od založenia pobočky Jednoty vo Zvolene je jej predsedom a táto pobočka je jednou z najaktívnejších. Je členom predsedníctiev JČSMF i JSMF, členom ÚV JČSMF a členom Hlavného výboru JSMF. Podieľal sa prakticky na všetkých väčších podujatiach Jednoty v posledných rokoch a preto na jubilejnom zjazde v r. 1962 získal čestný titul „Zaslúžilý člen JČSMF“.

Napokon by som chcel zdôrazniť vysoké ľudské kvality Prof. Palaja. Teší sa vysokej úcte nielen medzi matematikmi, ale i medzi svojimi terajšími i bývalými žiakmi, ktorých sú už tisíce. Jeho obetavosť pri plnení množstva úloh vyplývajúcich zo všetkých jeho funkcií mu už čiastočne naštrbila zdravie, no pracuje oduševnene ďalej. K jeho význačnému životnému jubileu mu srdečne blahozeláme a prajeme veľa síl do ďalšej tvorivej práce a v nie poslednom rade i veľa osobnej pohody a šťastia, ktoré sa vždy usiloval dopriať iným.

ZEMŘEL PROF. RNDR. KAREL HRUŠA

MILAN KOMAN, Praha

Za katedrou Karlovy university v Praze stálo již mnoho vynikajících českých matematiků – vědců i vysokoškolských pedagogů. Jen málo z nich však zasvětilo téměř veškerou svou celoživotní činnost teorii vyučování matematice jako vědecké disciplíně. Mezi nimi byl snad jediný, který se zabýval touto disciplínou v celé šíři, prvními ročníky základní školy počínaje a posledními semestry vysoké školy konče. Ojedinělé byly zejména jeho bohaté znalosti problematiky teorie vyučování matematice v elementárních ročnicích. Ano, byl to profesor dr. KAREL HRUŠA. Dnes – bohužel – již jen byl. Zemřel 16. listopadu 1971 v Praze.

Profesor Hruša se narodil 7. července 1905 v Mnichově Hradišti. Po maturitě studoval na přírodovědecké fakultě Karlovy university v Praze. V roce 1929 obhájil dizertační práci: *O racionálních kvartikách rovinných* a získal doktorát přírodních